

Partnerskab om styrket samarbejde om unge 2024/2025

December 2025

Partnerskab om styrket samarbejde om unge 2024/2025 – Afrapportering

© KL

1. udgave, 1. oplag 2025

KL

Weidekampsgade 10
2300 København S

+45 3370 3370

kl@kl.dk

kl.dk

Produktion: Kommuneforlaget A/S

Design: e-Types

Foto: Simon Klein Knudsen

Produktionsnr. 831094-afrapportering

ISBN: 978-87-94514-88-0

ISBN: 978-87-94514-89-7-pdf

Indhold

Forord	4	Unge i centrum: Hvordan øger vi de unges ejerskab til egen fremtid?	10
Opsamling	5	Unge ejerskab – giv plads til det faglige handlerum	11
Tidlig indsats og bedre datagrundlag: Hvordan sikrer vi, at alle unge kommer med?	5	Fælles afsæt om de unge giver tryghed	11
Fælles styrings- og ledelsesansvar: Hvordan gør vi flere unge klar til FGU/EUD?	5	Sæt retning med en fælles tilgang for ungeinddragelse	11
Unge i centrum: Hvordan øger vi de unges ejerskab til egen fremtid?	5	Prøvehandling	11
Fleksible og forpligtende veje for unge: Hvordan kommer FGU tættere på uddannelse eller job?	5	Fleksible uddannelsesveje: Tættere kobling mellem FGU og arbejdsmarkedet?	12
Tidlig indsats og bedre datagrundlag: Hvordan sikrer vi, at alle unge kommer med?	6	Gør regler om EGU smidigere til gavn for de unge	13
Styrk dataunderstøttelsen af KUI's opgaver	7	Fokus på job eller uddannelse efter FGU gavner de unge ...	13
God overgang og gennemførelse er et fælles ansvar	7	Tænk uddannelse eller job sammen i FGU	13
Brug eksisterende data til forebyggende indsatser	7	Prøvehandling	13
Prøvehandling	7	Afsluttende ord og perspektiver	14
Fælles ledelsesansvar: Hvordan gør vi flere unge klar til FGU/EUD?	8	Partnerskabets deltagere og forløb	15
Rum og mulighed for lokale behov	9	Deltagende kommuner	15
Det er et fælles ansvar at forberede flere til FGU	9	Temaer for partnerskabets møder	15
Fortsat vigtigt at tage afsæt i lokale behov og udvikle nye tilbud	9	Samarbejdspartnere og følgegruppe	15
Prøvehandling	9		

Forord

At flere unge skal have en stærkere vej ind i uddannelse eller job, er en opgave, der står højt på den politiske dagsorden i alle kommuner. Ambitionen om, at alle unge får en stærk forankring i et fællesskab, enten på en uddannelse eller på en arbejdsplads, forener kommunalpolitikere på tværs af fagområder og partifarve. Og der er brug for fortsat fælles retning og en vedholdende indsats sammen med uddannelsesinstitutioner, virksomheder og civilsamfundsorganisationer.

Med FGU-aftalen fra 2023 blev der sat en vigtig retning, der understøtter kommuner i arbejdet med at få flere unge mod uddannelse eller job. Aftalen har skabt et nyt grundlag for samarbejde, som giver plads til innovation og fælles ansvar. Derfor nedsatte BUVM og KL et partnerskab hvor særligt interesserede kommuner blev inviteret til at arbejde med udvikling af styrkede overgange for unge.

I partnerskabet mellem KL, Børne- og Undervisningsministeriet og de deltagende kommuner er der arbejdet målrettet med at afprøve nye tilgange og styrke praksis. Kommunerne har udvist stort engagement og handlekraft i arbejdet med at udvikle løsninger, der imødegår lokale udfordringer og imødekommer de politiske ambitioner fra Christiansborg.

For os i kommunerne er det tydeligt, at vejen frem ikke findes i én enkelt model, men i et åbent og vedholdende samarbejde, hvor erfaringer deles, og nye løsninger udvikles i tæt dialog med gode samarbejdspartnere. Denne rapport samler centrale erfaringer og sigtelinjer fra partnerskabet og skal læses som en inspiration til kommuner, samarbejdspartnere og centrale beslutningstagere i det videre arbejde for at skabe sammenhængende og smidige overgange for unge.

Jeg vil gerne rette en stor tak til de deltagende kommuner for jeres indsats og vedholdenhed i en krævende tid. Det er gennem jeres arbejde, at vi sammen kan skabe reelle forbedringer, så alle unge får plads på en uddannelse eller på arbejdsmarkedet.

Christina Krzyrosiak Hansen
Formand for KL's Børne- og Undervisningsudvalg

Opsamling

Flere unge skal have en stærkere og mere sikker vej ind i uddannelse eller job. Det er en fælles politisk ambition og en afgørende samfundsopgave. Når unge får en tydelig og støttende overgang fra grundskole til uddannelse eller job, styrkes både den enkeltes livsmuligheder og det fælles arbejdsmarked og velfærdssamfundet.

Partnerskabet mellem KL, Børne- og Undervisningsministeriet og kommunerne har vist, at løsningerne ikke findes i én model – men i fælles retning, stærke alliancer og tydelig ledelse, både internt og på tværs af sektorer. Erfaringerne understreger, at styrkede overgange kræver koordination, fleksibilitet og tillid i samarbejdet mellem kommuner, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og civilsamfund.

Det politiske afsæt er klart: ingen unge skal stå uden for fællesskabet. For at indfri ambitionen skal samarbejdet styrkes, barrierer mellem sektorer udjævnes, og den unge skal mødes med sammenhæng, nærvær og muligheder. Partnerskabet har gennem sit arbejde indkredset fire strategiske sigtelinjer:

Tidlig indsats og bedre datagrundlag:

Hvordan sikrer vi, at alle unge kommer med?

Tidlig og rettidig opsporing af unge i risiko er en forudsætning for, at ambitionerne kan realiseres. Det kræver pålidelige data, fælles registreringspraksis og systemer, der understøtter hurtig handling – ikke blot dokumentation.

Fælles ledelsesansvar:

Hvordan gør vi flere unge klar til FGU/EUD?

Kvalitet i overgange kræver et fælles ledelsesansvar mellem kommuner og uddannelsesinstitutioner. Når aktørerne arbejder efter samme retning, reduceres benspænd, og de unge oplever en helhedsorienteret indsats.

Unge i centrum:

Hvordan øger vi de unges ejerskab til egen fremtid?

De unge skal have reel indflydelse på deres egen vej til uddannelse eller job. Når rammer og tilbud kan tilpasses den enkeltes tempo, interesser og ressourcer, styrkes både motivation, progression og gennemførelse.

Fleksible og forpligtende veje for unge:

Hvordan kommer FGU tættere på uddannelse eller job?

Overgangen fra grundskole til FGU eller EUD skal være fleksibel, men forpligtende, og FGU skal bindes tættere til arbejdsmarkedet gennem strategiske partnerskaber og praktikforløb, der giver retning og konkrete muligheder.

Om partnerskabet

Partnerskabet har til formål at understøtte arbejdet med målgruppevurderingen så der sikres en så smidig og hurtig overgang til FGU samt, at der i KUI's møde med den unge er fokus på den unges oplevede inddragelse.

Partnerskabet for styrkede overgange blev etableret i november 2023 og afsluttes i december 2025. I samarbejde mellem KL og Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM) har 30 kommuner deltaget aktivt i partnerskabet. Partnerskabets deltagende kommuner samt møderækken i partnerskabet fremgår af afrapporteringens bagside.

Møder

I perioden er der afholdt fem møder, hvor kommunerne i tæt samarbejde med KL og Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM) har arbejdet målrettet med at udvikle, afprøve og justere nye metoder og praksisser til at styrke indsatsen for unge, der står udenfor fællesskabet. De fem møder har hver især haft specifikke fokusområder og formål. Se en liste over møderne bagest i dette hæfte.

Prøvehandlinger

I løbet af processen har kommunerne beskrevet og gennemført 36 konkrete prøvehandling, som efterfølgende er blevet evalueret med henblik på at skabe læring og udvikling af praksis. Et udvalg af prøvehandlingerne er samlet i et inspirationshæfte, der udgives sammen med denne afrapportering. Find en QR-kode til inspirationskataloget på bagsiden af dette hæfte.

Deling af viden og erfaringer

Forløbet har også inkluderet opsamling af erfaringer og videndeling, hvilket har været afgørende for at sikre en fælles forståelse og forankring af de udviklede metoder. Partnerskabet har haft en følgegruppe tilknyttet med repræsentanter fra relevante organisationer. Følgegruppens medlemmer fremgår på afrapporteringens bagside.

Tidlig indsats og bedre datagrundlag: Hvordan sikrer vi, at alle unge kommer med?

Med aftalen om en styrket FGU fra 2023 ønsker aftalepartierne at sætte en tydelig politisk retning for kommunernes arbejde med at sikre, at alle unge får en reel mulighed for at gennemføre en ungdomsuddannelse eller komme i beskæftigelse. Aftalen lægger vægt på, at ingen unge må stå uden for fællesskabet, og at kommunerne skal have de rette rammer til at handle hurtigt og målrettet i samarbejde med uddannelsesinstitutioner og andre aktører.

For at kommunerne skal lykkes med at sikre alle unge en god og smidig overgang, forudsætter det, at de kan identificere hvilke unge, der har afbrudt deres uddannelsesforløb eller på anden vis har behov for en opsøgende indsats. I praksis er der imidlertid en række udfordringer med den eksisterende dataunderstøttelse, som gør det vanskeligt for kommuner at indkredse unge, der er under 25 år, og som hverken er i uddannelse eller job. Her er der særligt tre nedslag, der er behov for at adressere.

For det første giver den data, der er til rådighed, ikke et entydigt billede af den unges uddannelsesstatus. For det andet spiller registreringspraksis på uddannelsesinstitutionerne en betydelig rolle for at kommunerne har et opdateret datagrundlag, der ikke er behæftet med forsinkelser. Den sidste faktor, der ser ud til at have betydning for hvor fyldestgørende kommunernes datagrundlag er er om data opdateringen til Ungedatabasen sker automatiske eller manuelt. På de statsligt selvejende institutioner opdateres data automatisk og med fast frekvens mens det på de mindre private institutioner sker manuelt.

Samlet set efterlader det kommunernes ungeindsatser med et betydeligt administrativt og fagligt skøn i vurderingen af, hvilke unge der skal opsøges. Det er således en udfordring mellem kravene til kommunernes indberetningspligt i forhold til afbrud på en ungdomsuddannelse og et nyt tilbud, og det datagrundlag kommunerne skal agere på baggrund af.

På trods af det er der flere kommuner, der har gennemført prøvehandlinger med det formål at finde måder at bruge egne data på i arbejdet med at styrke deres opsøgende indsats, fx ift. de unge, der ikke reagerer på kommunens henvendelser. Dette arbejde har bl.a. bestået af en systematisk kortlægning af målgruppen ud fra den data, kommunen selv har til rådighed, og udvikling af arbejdsgange, der kan sikre hurtigere identifikation og handling. Prøvehandlingerne har imidlertid også vist, at der i kommunalbestyrelsernes myndighedsopgave med at lave opsøgende vejledningsindsats kan ligge et modsætningsforhold i at vejledning i udgangspunkt altid sker med udgangspunkt i frivillighed.

Der er desuden arbejdet med at kvalificere viden om unges fravær, både i grundskolen og på FGU, gennem systematiske interview og dialog med de unge. Indsigterne herfra indikerer et behov for at have fokus på grundskolens mellemtrin, når det kommer til langvarigt fravær, samt at være opmærksom på tidlig hjælp omkring trivsel og sociale relationer.

I forlængelse heraf peger erfaringerne fra partnerskabet på, at langvarigt fravær i grundskolen og lav læringsoptimisme kan være markante risikofaktorer for et senere frafald fra en ungdomsuddannelse. Der er således potentiale i at øge samarbejdet mellem skole og KUI i arbejdet med at nedbringe ufrivilligt skolefravær.

På tværs af prøvehandlingerne tegner der sig et billede af behovet for en styrket dataunderstøttelse af kommunernes opsøgende indsats samt deres identifikation af de unge, der er i KUI-målgruppen. Der er behov for et system, der giver et mere rettidigt og entydigt billede af de unges uddannelsesstatus, så kommuner, uddannelsesinstitutioner og andre aktører kan tilbyde den unge den rette hjælp i tide.

Styrk dataunderstøttelsen af KUI's opgaver

Den nuværende systemunderstøttelse udfordrer kommunerne i arbejdet med at identificere unge i KUI-målgruppen. Der er behov for en dataunderstøttelse, der giver kommunerne et entydigt billede af hvilke unge, der er i KUI-målgruppen herunder særligt de unges uddannelses- og jobstatus. Netop et tydeligere billede af de unges beskæftigelsesstatus forventes imødekommet med et nyligt initiativ, som Børne- og Undervisningsministeriet har igangsat. Samtidig har kommunerne fortsat behov for adgang til et entydigt billede af de unges uddannelsesstatus herunder også internationale studerende mhp. at kunne indkredse målgruppen for en KUI-indsats. Det ufuldstændige datagrundlag lægger således fortsat beslag på administrative ressourcer til fortolkning og validering af data ligesom kommunernes opsøgende indsats ofte forsinkes som følge heraf.

God overgang og gennemførelse er et fælles ansvar

For såvidt uddannelsesinstitutionernes understøttelse af gode overgange er der på den korte bane behov for at arbejde for at øge kvaliteten af det datagrundlag, kommunerne tilrettelægger deres opsøgende indsats på baggrund af. Det indebærer et fortsat fokus på god registreringspraksis på alle uddannelsesinstitutioner så registreringspraksis understøtter de fastsatte krav i lovgivningen. Heri ligger også et behov for at øge forståelsen for, at den unges start og gennemførelse er en fælles målsætning for kommuner og uddannelsesinstitutioner. Derfor er det afgørende, at uddannelsesinstitutioner aktivt understøtter en kultur, hvor data om frafald og frafaldstruede elever deles løbende og rettidigt med kommunernes ungeindsats. Denne deling er en forudsætning for, at den opsøgende indsats kan være tidlig, koordineret og målrettet den enkelte unges behov.

Brug eksisterende data til forebyggende indsatser

Kommunerne ligger allerede inde med væsentlig viden, som kan bruges strategisk til at udvikle forebyggende indsatser, ikke mindst i udskolingen og i samarbejde med uddannelsesinstitutioner. Ved at styrke arbejdet med brug af lokal data og indsigter kan kommunerne bruge viden fra ungeområdet i arbejdet med og for de elever, der oplever langvarigt skolefravær. Ligeledes kan der i dette arbejde være indsigter, som kan berige kommunernes samarbejde med uddannelsesinstitutionerne om gode overgange og styrket gennemførelse.

Prøvehandlinger

- Brøndby Kommune: Opsporing af unge i potentialegruppen
- Holbæk Kommune: Styrket viden og indsats om fravær
- Kolding Kommune: Frafaldsmønstre hos unge i risikogruppen

Fælles ledelsesansvar: Hvordan gør vi flere unge klar til FGU/EUD?

For aftalekredsen er det en vigtig del af FGU-aftalen fra 2023, at FGU skal være hovedvejen for de unge, der ikke umiddelbart er klar til en ungdomsuddannelse eller job. Aftalen indeholder således konkrete tiltag om at fremrykke målgruppevurderingen af elever i 9. klasse, øge fleksibiliteten i rammerne for FGU samt forbedre EGU-tilbuddet gennem mere praktik og en styrket vejledningsindsats.

De unge, der ikke får en god overgang og start på enten en ungdomsuddannelse eller i et job, har én ting til fælles: et meget forskelligartet udfordringsbillede. Det kan være fx være sociale, faglige og sundhedsmæssige udfordringer - herunder psykisk sårbarhed. Som gør, at de har vanskeligt ved at få udbytte i at deltage i et ordinært uddannelses tilbud, herunder også FGU. Udfordringen er således ikke kun at vurdere målgruppen tidligere, men også at sikre, at der faktisk er meningsfulde og fleksible tilbud, som matcher den enkelte unges behov, motivation og tempo.

Det vidner erfaringerne fra partnerskabet også om. Flere prøvehandlinger peger på, at unge i KUI har brug for alternative og trygge fællesskaber, en tæt og vedholdende relation til voksne samt tid til at lære og tilegne sig nye erfaringer i deres eget tempo. Tages der ikke højde for disse elementer, bliver overgangen usikker – og risikoen for, at de unge mister fodfæstet, stiger.

En god overgangen fra grundskole til FGU eller EUD for en ung i KUI målgruppen er derfor ikke alene et spørgsmål om den unges faglige og sociale modenhed, men også om koordinering, indhold og samarbejde mellem grundskole, KUI, FGU eller EUD. En god overgang for unge kræver, at alle ser overgangene som et fælles ansvar – og ikke noget, der blot håndteres af den ene part.

I en af prøvehandlingerne er der gjort erfaringer med 10. klasse som et væsentlig modningsår for elever i udsatte positioner. Et andet centralt spor i partnerskabet har været at styrke samarbejdet omkring de unge, der er i risiko for frafald og har højt fravær på FGU. Her har flere kommuner arbejdet med nye samarbejdsmodeller, hvor unge, fagpersoner og vejledere mødes tidligt og struktureret omkring en fælles plan. Ved at etablere en fælles ramme for arbejdet og give den unge en tydelig stemme, skabes en mere målrettet indsats, der både støtter fastholdelsen og åbner for en mere realistisk overgang til arbejdsmarkedet eller videre uddannelse.

I partnerskabet er der også gjort erfaringer med, at uddannelsesforløbet bliver tilpasset den enkeltes læringstempo, interesser og situation, og det medvirker til de unges motivation og fastholder dem i forløbet. Fleksible skemaer, kombination af undervisning og praktik samt mulighed for at skifte tempo og indhold gør, at de unge føler sig mere set og mødt, hvilket har positiv effekt på deres engagement og progression. Dette fleksible set-up er desuden med til at sikre, at unge, som tidligere har haft svært ved at trives i mere traditionelle skolemiljøer, får en reel chance for at udvikle sig fagligt og personligt.

En anden prøvehandling har arbejdet med at skabe nye, trygge rammer for unge, som på grund af fx tidligere ufrivilligt skolefravær eller autismespektrumforstyrrelser ikke umiddelbart kan møde fysisk op på skolen. Her blev der arbejdet med en digital platform, hvor de unge kunne træne deltagelseskompetencer i et socialt fællesskab uden pres for fysisk fremmøde. Selvom rekrutteringen til indsatsen viste sig vanskelig, peger erfaringerne på, at fleksible tilgange kan åbne nye veje for unge, som ellers ville have svært ved at indgå i eksisterende tilbud.

Erfaringerne viser samtidig, at det kræver et solidt samarbejde mellem kommuner, uddannelsesinstitutioner og virksomheder at få disse elementer til at fungere optimalt. Det forudsætter, at der mellem KUI og uddannelsesinstitutioner er en fælles forståelse af hvad der skal til lokalt for at sikre flere unge en god overgang. Erfaringerne fra partnerskabet har vist, at det kræver løbende dialog om, hvordan tilbuddene tilpasses og udvikles. Ligesom det fordrer betydelig koordinering og videndeling mellem kommunen, uddannelsesinstitution og evt. de virksomheder der stiller praktikpladser til rådighed. Et tæt samarbejde er med til at sikre kvalitet og sammenhæng i indsatsen. Den fælles interesse i at lykkes med de unge kan fx komme til udtryk i man fra kommuner og uddannelsesinstitutioner investerer tid i at opdyrke relationer og udvikler et fælles ledelsesfokus på opgaven.

Rum og mulighed for lokale behov

FGU er et centralt tilbud til de unge, som endnu ikke er klar til at påbegynde en erhvervsuddannelse eller gå direkte i job. Partnerskabet har givet eksempler på bredden af målgruppen, som unge med meget forskelligartede og komplekse udfordringer – både faglige, sociale og personlige. For nogle unge kan det være en stor barriere blot at møde fysisk op, indgå i større fællesskaber eller overskue en almindelig skoledag.

Det kræver fleksible forløb, hvor tempo og indhold kan tilpasses den enkelte unges behov. Flere kommuner har i partnerskabet gjort sig gode erfaringer med både alternative læringsmiljøer, mere praksisnære forløb og digitale løsninger til de unge, der fx har behov for et lavere aktiveringsniveau i begyndelsen. Det handler fx om indsatser, hvor unge kan opbygge deltagelseskompetencer i trygge rammer, uden krav om fysisk fremmøde, og gradvist opbygge mod og motivation til at indgå i mere forpligtende fællesskaber.

For at FGU kan være et virkningsfuldt tilbud til de mest udsatte unge, er det afgørende, at der er plads i samarbejdet mellem FGU og KUI til at arbejde med overgangene. Her er der behov for at både kommuner og FGU har råderum og redskaber til at skabe det nødvendige forberedende tilbud, tilpasset den enkelte unge. For de unge er det helt afgørende, at der bliver bygget bro mellem deres liv og en fremtid i enten uddannelse eller job.

Det er et fælles ansvar at forberede flere til FGU

Det er vigtigt at arbejde målrettet med at integrere praktikforløb og fleksible læringsplaner, der kan tilpasses den enkelte unge. Der er flere FGU og EUD institutioner, der har arbejdet med at styrke den pædagogiske tilgang og vejledningsindsats, så unge med behov får en særlig støtte i overgangen og undervejs. Det inkluderer blandt andet tæt opfølgning, mulighed for ekstra støtte, og en løbende dialog med både den unge og de andre aktører. I partnerskabet er det tydeligt at denne indsats fremmer fastholdelse og sikrer, at flere unge gennemfører deres forløb med et godt afsæt til videre uddannelse eller job.

Fortsat vigtigt at tage afsæt i lokale behov og udvikle nye tilbud

Erfaringerne fra partnerskabet viser et stort fokus på at sikre en god overgang for gruppen af børn og unge, der ikke har været i faglig og social trivsel i grundskolen. Det kan fx være gennem en tidlig indsats, hvor der arbejdes med at sikre en høj grad af fleksibilitet, kombineret med fx mulighed for praktik som kan styrke den unges faglige og sociale progression. Ligeledes kan en højere grad af integration mellem uddannelses- og erhvervsvejledning og den almene undervisning gøre det, der sker i skolen, mere relevant og anvendelsesorienteret for eleverne.

For erfaringerne fra partnerskabet viser, at selvom udfordringer på tværs af landet, umiddelbart ser ens ud fra et helikopterperspektiv, så er der betydelige lokale forskelle i KUI målgruppen, når der zoomes ind på den enkelte kommune. Det betyder også, at en løsning i én kommune, ikke nødvendigvis kan overføres til en anden. Og, at kommunerne på forskellig vis kan spejle sig i erfaringerne fra partnerskabet.

Samtidig kalder målgruppen af unge med sammensatte udfordringer på løsninger, der går på tværs af fagligheder og et tæt samarbejde med eksterne parter på fx virksomheder og uddannelsesinstitutioner så der skabes meningsfulde overgange og nye former for samarbejde med FGU og virksomheder.

Der er samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner og kommuner et fælles og strategisk udviklingsområde ift. at skabe sammenhæng og retning, så unge i KUI målgruppen får mulighed for at finde fodfæste – i deres eget tempo og på en måde, der giver mening for dem.

Provehandlinger

- Frederiksberg Kommune: Digital indsats for unge med skolevægning
- Gladsaxe Kommune: Sammenhængende Borgerforløb for unge
- Holstebro Kommune: Den gode overgang til voksenlivet
- Odense Kommune: Styrket overgang fra KUI til FGU
- Syddjurs Kommune: Nyt tilbud til 15-17-årige

Unge i centrum: Hvordan øger vi de unges ejerskab til egen fremtid?

Aftale om et styrket FGU fra 2023 lægger vægt på, at FGU skal være hovedvejen for unge i målgruppen til at opnå viden, færdigheder og styrke deres motivation for uddannelse eller job. En vigtig del af en styrket indsats er, at de unges egne perspektiver, ønsker og ressourcer inddrages tidligere og mere systematisk i planlægningen af deres forløb. Dermed skal de unge ikke blot ses som deltagere, men som aktive medskabere af deres egen vej mod fremtiden.

Mange af de unge, der potentielt kan være i målgruppen for FGU, har erfaringer med afbrudte skoleforløb, manglende tillid til uddannelsessystemet eller lav tro på egne evner. For nogle handler det om manglende motivation, for andre om usikkerhed eller tidligere nederlag. Mange kommuner oplever, at det kan være vanskeligt at få de unge til at tage aktiv del i planlægning og beslutninger.

Erfaringer fra partnerskabet viser, at det kan gøre en forskel, når de unge inddrages aktivt og med udgangspunkt i deres eget sprog, tempo og behov. Flere kommuner har således arbejdet med at gentænke den unges uddannelsesplan med det mål at øge de unges ejerskab og udarbejde en plan, der tager højde for at den skal give mening for den unge. Ved at omskrive planen til et mere tilgængeligt sprog og supplere med visuelle værktøjer blev møderne om opstart på FGU ændret, så de unge i højere grad tog styringen og blev mere bevidste om deres muligheder. Erfaringerne viste, at selv små ændringer i sprog og form kan skabe større engagement, fordi de unge oplever, at de forstår planen og har mulighed for at præge den selv.

Andre kommuner har gjort sig erfaringer med at styrke dialogen med unge, som har stået uden for sociale og faglige fællesskaber i længere tid. Ved at samle viden, bruge cases og gennemføre ungeinterviews blev der fx udviklet et sparringsværktøj, som hjælper medarbejdere med at få et fælles sprog og en fælles tilgang. Det giver et bedre grundlag for at sætte mål og skabe konkrete veje videre i tæt samarbejde med den unge. Erfaringerne peger på, at et systematisk arbejde med at inddrage unges perspektiv om deltagelses muligheder styrker unges motivation og ejerskab til eget forløb.

Endelig er der erfaringer, der handler om overgangen fra specialskoler til ungdomslivet, hvor en tidlig og koordineret indsats med klare aftaler om roller og ansvar har vist sig at styrke overgangen for den unge. Det er gjort ved at samle relevante fagpersoner i faste mødefora og skabe et fælles overblik.

På tværs af kommunerne i partnerskabet er der arbejdet med, at ejerskab ikke skabes gennem enkeltstående aktiviteter, men gennem et bevidst fokus på en praksis, hvor de unge tilbydes reelle handlemuligheder, oplever gennemsigtighed og oplever, at deres valg og stemme faktisk har betydning. Dette fokus stiller krav til systematisk inddragelse, relationer og fleksible rammer, som kan tilpasses den enkelte unge. Med andre ord er det vigtigt, at der er et gennemgående ungeperspektiv i kommunen, på institutionen og på praktikpladserne, hvor unge oplever, at de har indflydelse på deres egen hverdag og deres vej videre.

Unge ejerskab – giv plads til det faglige handlerum

For så vidt aftalepartiernes ønske om at styrke de unges ejerskab viser erfaringerne fra partnerskabet, at et styrket ejerskab hos den unge knytter sig til de samme tre faktorer, der motiverer alle andre unge. Den unge skal opleve at sidde i førersædet i eget liv, at den unges kompetencer er værdifulde og at der er et fællesskab der har brug for dem. Samtidig vidner partnerskabet om, at målgruppen varierer kommunerne imellem og at kommunernes forudsætninger er forskellige. Det betyder, at der brug for et stor fagligt handlerum til både kommuner og FGU-institutioner så de kan løse opgaven ud fra de lokale forhold og den enkelte unges behov.

Fælles afsæt om de unge giver tryghed

Partnerskabet har givet en opmærksomhed på vigtigheden af FGU-institutionernes arbejde med at give de unge tryghed. De unge, der har brug for eller har erfaringer med FGU, kan have en lavere grad af tillid til uddannelsessystemet og egne evner. Deres usikkerhed og eventuelle tidligere nederlag kan spille ind på deres motivation, men deres ejerskab kan styrkes, når de oplever reel inddragelse og indflydelse på deres hverdag.

Når de unge mærker, at deres stemme bliver hørt, og at de kan påvirke beslutninger og skabe forandringer i deres eget miljø, styrker det både deres engagement, motivation og ansvarsfølelse. På FGU-institutionerne kan det fx indebære, at der arbejdes med, at de unge får plads og mulighed for at præge deres hverdag på den enkelte skole.

Sæt retning med en fælles tilgang for ungeinddragelse

Når det kommer til kommunernes arbejde med at sikre, at de unge i KUI oplever ejerskab forudsætter det et systematisk og strategisk med ungeinddragelse. Det handler om at skabe en kultur, hvor den unges stemme er en integreret del af beslutningerne – ikke et punkt på dagsordenen. Erfaringerne peger på, at det bl.a. kan styrkes ved at bruge sprog, formater og processer, som giver de unge reelle handlemuligheder, og ved at skabe rum for dialog. Det kræver tværgående samarbejde mellem vejledning, jobcenter, familieindsats og andre relevante aktører.

Prøvehandlinger

- Gentofte Kommune: Unge inddragelse ved KUI-møder
- Favrskov Kommune: Inddragelse af unge i uddannelsesplan
- Haderslev Kommune: Styrkelse af mål i uddannelsesplanen
- Sorø Kommune: Skema til vejledningssamtale
- Viborg Kommune: Nye tilgange til unge uden for fællesskaber

Fleksible uddannelsesveje: Tættere kobling mellem FGU og arbejdsmarkedet?

Aftale om et styrket FGU fra 2023 lægger vægt på en tættere kobling mellem FGU og arbejdsmarkedet, bl.a. gennem en styrkelse af erhvervsgrunduddannelsen (EGU), øget fleksibilitet i FGU's rammer og bedre overgange.

I partnerskabet er der gjort flere konkrete erfaringer med, hvordan der kan skabes tættere samarbejde mellem FGU, arbejdsmarkedet og de unge. Konkret er der arbejdet med at øge kendskabet til EGU. Herunder et tættere samarbejde mellem KUI, FGU og virksomhederne.

Der er også gjort erfaringer med at øge FGU's potentiale som en mere jobrettet og praksisnær platform for de unge, der har behov for det. Målet har været at etablere en mere koordineret, tværfaglig og jobrettet tilgang til arbejdet med unge i overgangen fra FGU til job eller uddannelse.

I en anden prøvehandling er der blevet fokuseret på at udsætte arbejdet med uddannelsesplanen til nogle uger efter skolestart for at give de unge bedre tid til afklaring. Mens der i en tredje prøvehandling er blevet arbejdet systematisk med overlevering ved afslutningen af FGU til fx uddannelsesinstitutioner eller jobcenter, for at sikre et fælles ansvar.

En vigtig erfaring er, at indsatser, der starter tidligt og fokuserer på at skabe trygge fællesskaber for unge i overgangene mellem grundskole, FGU og beskæftigelse, har en stor betydning for, at de unge overhovedet bliver klar til at indgå på arbejdsmarkedet.

Flere kommuner har arbejdet med at etablere tilbud for unge, der efter grundskolen ikke er kommet i gang med hverken uddannelse eller job. Ved at etablere en fast mødestruktur, sociale fællesskaber og målrettet støtte har man opbygget strukturer, der hjælper de unge med at finde fodfæstet, og som giver mulighed for gradvist at koble arbejdsmarkedsrettede aktiviteter på, når motivationen og stabiliteten hos den unge øges.

En anden vigtig erfaring fra prøvehandlingerne peger på betydningen af at øge antallet af EGU praktikpladser samt styrke vejledningsindsatsen. Flere EGU praktikpladser i relevante brancher giver de unge mulighed for at prøve kræfter med forskellige erhverv og finde ud af, hvad der matcher deres evner og interesser. Her er der behov for øget dialog med virksomhederne.

Partnerskabet har set på, hvordan øget praktik kombineret med tæt og kvalificeret vejledning skaber tryghed og øger de unges handlekompetencer, samtidig med at det bygger bro til arbejdsmarkedet. Uddannelses- og erhvervsvejledning er central i hele processen for at sikre, at den unge ikke blot kommer i praktik, men også får støtte til at reflektere over sine erfaringer og tage informerede valg om fremtidig uddannelse og job.

Denne tilgang kan være særligt værdifuld til at bygge bro til arbejdsmarkedet for de unge, der har særlige behov, og som ofte er blandt dem, der har sværest ved at komme i uddannelse eller job.

På tværs af partnerskabet viser erfaringerne, at det for at styrke koblingen mellem FGU og arbejdsmarkedet er afgørende, at KUI og FGU arbejder systematisk med overgangen ind i et EGU/FGU forløb. Her handler det bl.a. om at have et stabilt og forpligtende netværk af virksomheder så der tidligt kan skabes en tryk ramme omkring den unge. Her er det en særlig opgave at sikre, at virksomheden bliver et trygt og realistisk læringsmiljø for den unge.

Gør regler om EGU smidigere til gavn for de unge

For aftalepartierne bag FGU-aftalen fra 2023 er en styrket kobling mellem FGU og arbejdsmarkedet et stort fokus. På den baggrund blev fx reglerne for nedsat tid ændret med virkning fra 2024. Erfaringerne fra partnerskabet viser imidlertid at, kommunerne i partnerskabet fortsat ser udfordringer med rammerne om EGU fx i forhold til etablering af praktikpladser og krav til virksomhederne. De konkrete erfaringer fra partnerskabet viser at et øget fælles fokus fra FGU institutioner og KUI kan sikre et mindre øget optag på EGU. Der er således behov for at følge udviklingen af EGU sporet tæt mhp. at vurdere om reglerne for nedsat tid er tilstrækkelig for at understøtte det store potentiale i EGU.

Fokus på job eller uddannelse efter FGU gavner de unge

FGU-institutionerne har en vigtig rolle i at skabe læringsmiljøer, der bygger bro til arbejdsmarkedet eller til videre uddannelse. Erfaringerne viser, at samarbejdet med kommunale ungeindsatser og virksomheder kan styrkes ved at indarbejde arbejdsmarkedsrettede aktiviteter løbende i forløbet og ikke kun som afslutning. Flexibilitet i tilrettelæggelsen og en tæt dialog med de kommunale aktører gør det lettere at skabe meningsfulde forløb, hvor de unge oplever sammenhæng, retning og realistiske muligheder.

Tænk uddannelse eller job sammen i FGU

Kommunerne spiller en central rolle i at bygge bro mellem FGU og arbejdsmarkedet. Erfaringerne fra partnerskabet viser, at klare samarbejdsstrukturer og et fælles fagligt sprog mellem de kommunale medarbejdere på tværs af forvaltninger er afgørende. Det styrker både fastholdelsen af de unge og deres muligheder for at få en realistisk vej ind på arbejdsmarkedet. Det er særligt vigtigt at sikre en stabil tovholderfunktion, som kan følge den unge gennem overgangene, og at samarbejdet med virksomheder bliver en integreret del af indsatsen.

Prøvehandlinger

- Norddjurs Kommune: Øget kendskab til og viden om EGU
- Næstved Kommune: Styrkede overgange til og fra FGU
- Randers Kommune: Erhvervsrettede hold på FGU
- Skanderborg Kommune: Nye tilbud til uafklarede unge
- Aabenraa Kommune: Styrket overgang fra FGU til uddannelse

Afsluttende ord og perspektiver

Denne afrapportering udgør et fælles afsæt for det videre arbejde med at skabe stærkere og mere sammenhængende overgange for unge. Erfaringerne fra partnerskabet viser med al tydelighed, at vi kan lykkes, når vi tør tænke på tværs af sektorer, udfordre vanetænkning og tage fælles ansvar for de unge, der står i overgangen mellem skole, uddannelse og arbejdsmarked.

Ambitionen er enkel, men krævende: ingen unge må stå alene. Det kræver, at der ikke blot skabes nye løsninger, men at måden kommuner og uddannelsesinstitutioner samarbejder på – gentænkes. De kommunale erfaringer har vist, at et tæt samarbejde mellem KUI og FGU der bygger på fleksibilitet, nærvær og rettidig indsats gør en reel forskel for de unge. Men erfaringer har også tydeliggjort, at der er behov for at se på en bedre understøttelse af kommuner og institutioner fx ift. data. Dertil er behov for at følge udviklingen i antallet af EGU forløb.

Det videre arbejde skal derfor bygge videre på det, der virker – og samtidig er der brug for at se på om der er administrative barrierer så alle unge kan få en tryk og meningsfuld vej videre. Det kræver vilje hos både kommunalbestyrelser, uddannelsesinstitutioner og på Christiansborg til at træffe beslutninger, der rækker ud over – og på tværs af sektorgrænser, samt prioritere den nødvendige understøttelse.

Kommunerne står klar til at tage den opgave på sig – men ingen kan løfte opgaven alene. Det er i samspillet mellem stat, kommune, uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv, civilsamfund og unge, at vi skaber de stærke overgange, der gør en forskel i virkeligheden.

Der er med partnerskabet lagt et vigtigt fundament. Nu handler det om at forankre retningen, styrke samarbejdet og omsætte erfaringerne til varig forandring – til gavn for de unge.

Partnerskabets deltagere og forløb

Deltagende kommuner

30 kommuner deltog aktivt i partnerskabet.

Albertslund	Holbæk	Slagelse
Bornholm	Holstebro	Sorø
Brøndby	Horsens	Svendborg
Favrskov	Kolding	Syddjurs
Frederiksberg	København	Tønder
Gentofte	Norddjurs	Varde
Gladsaxe	Næstved	Vesthimmerland
Haderslev	Odense	Viborg
Halsnæs	Odsherred	Aabenraa
Hillerød	Randers	
Hedensted	Skanderborg	

Samarbejdspartnere og følgegruppe

Der har været tilknyttet en følgegruppe til partnerskabet:

- Joachim Ekstrand Federspiel, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning
- Jakob Stubgaard, Danske Gymnasier
- Caroline Holdflod Nørgaard, Modstrøm
- Morten Kaj Hansen, Danske Erhvervsskoler og Gymnasier (og FGU Danmarks bestyrelse)
- Mads H. Behrendsen, EEO
- Kathrine Grevelund Hejlskov, FGU Danmark
- Brian Andersen, Autisme Ungdom

Temaer for partnerskabets møder

- 28. november 2024: Opstart og metode.
Prøvehandling som metode og introduktion til partnerskabet.
- 27. februar: Internt samarbejde i KUI.
Data og tværfaglig ledelse, fælles faglige mål og mindset, samarbejde på tværs i KUI.
- 13. maj: Eksternt samarbejde.
Data og fælles nøgletal, uddannelsesplan og samarbejdsaftaler, kommunikation og samarbejde med FGU og EUD.
- 19. september: Ungeinddragelse.
Metoder til inddragelse af unge, unge som aktive medskabere
- 2. okt. 2025: Opsamling og læring.
Videndeling og forankring, hvad har vi lært, de tre tematiske spor samlet.

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S

+45 3370 3370
kl@kl.dk
www.kl.dk

Produktionsnr. 831094-afrapportering
ISBN: 978-87-94514-88-0
ISBN: 978-87-94514-89-7-pdf

Dette hæfte opsummerer viden og erfaringer fra Partnerskabet for styrkede overgange, som 30 kommuner har deltaget i sammen med KL og Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM). Partnerskabet har været aktivt fra ultimo 2023 til ultimo 2025.

Partnerskabet er et vigtigt led i den politiske ambition for at styrke overgangen til den forberedende grunduddannelse (FGU) for unge i målgruppen for den kommunale ungeindsats (KUI). Initiativet udspringer af aftalepartiernes fælles ønske om at skabe bedre, mere sammenhængende og effektive tilbud og indsatser, der sikrer, at flere unge kommer godt videre i uddannelse og job.

Partnerskabet bygger videre på de erfaringer, kommunerne har gjort sig gennem de første fem år med KUI

Kommunerne har i fællesskab arbejdet med tre centrale temaer: det interne samarbejde i kommunerne, samarbejdet med uddannelsesinstitutioner og den ungeinddragelse, som partnerskabet har prioriteret højt. Emnerne er drøftet gennem fem møder, og kommunerne har tillige gennemført i alt 36 prøvehandling, som er evalueret og vidensdelt.

Fokus i partnerskabet har været at forbedre rammerne for målgruppevurdering til FGU, så unge i grundskolen får den rette vejledning og støtte til en relevant uddannelsesvej. Derudover har kommunerne i partnerskabet arbejdet med at skabe mere smidige overgange for unge, der har afbrudt en ungdomsuddannelse, samt sikre, at mødet mellem unge og medarbejdere i KUI opleves som motiverende og meningsfuldt.

Sammen med dette hæfte udgives også et inspirationskatalog med et udvalg af kommunernes prøvehandling.